

20.1.2022

Perustiedot	
Hankkeen (HE /asetus/strategia) nimi suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi	Hallituksen esitys eduskunnalle ilmailulain (930/2014) muuttamisesta
Toimielimen/strategian tyyppi	Hallituksen esitys
VAHVA-numero	VN/410/2022
Hankeikkuna-tunniste	LVM003:00/2022

Aikataulu			
Hankkeen asettamispäivä	1/2022		
Hankkeen toimikausi	1/2022-1/2023		
Etapit	<i>suunnitteilla</i>	<i>Toimenpide</i>	<i>Arvio aikataulusta</i>
		Hanke alkaa	1/2022
		Arviomuistio mahdollisista säädösvalmistelutarpeista	
		Esivalmistelu ja johtopäätökset	11/2021
		Kuulemistilaisuus	Tarvittaessa ja kohdennetusti hankkeen edetessä
		Dispositio HE:stä/asetuksesta	3/2022
		Luonnos taustasta (johdanto, nykytila, valmistelu)	3/2022
		Pykäläluonnokset ja säädösperustelut	4/2022
		Luonnos vaikutusten arvioinneista	4/2022
		Luonnos säätämismääräyksen	4/2022
		HE/asetus-luonnoksen johtoryhmäkäsittely ennen lausuntokierrosta	5/2022
		HE/asetusluonnoksen kääntäminen ruotsiksi (sekä mahdolliset sopimuskäännökset)	4-5/2022
	<i>käynnissä</i>	HE/asetus -luonnos lausuntokierroksella	6-8/2022
		Lausuntoyhteenveto/tiivistelmä	8/2022
		Laintarkastus	8/2022
		Laintarkastuksen esittämät muutokset tehty	8/2022
		Säädösluonnoksen mahdollinen notifiointi EU-komissiolle	-

	Säädösluonnoksen viimeistely (ruotsinnoksen tarkastus, pykälien ja tekstien tekniset tarkastukset, 1 vko lisää)	9/2022
	Osaston johtoryhmän puolto	9/2022
	Virkamiesjohtoryhmä	9/2022
	Ministerin hyväksyntä	9/2022
	Ministerityöryhmä	-
	Raha-asiainvaliokuntakäsittely	-
	Valtioneuvoston yleisistunto	10/2022
	Eduskuntakäsittely alkaa	10/2022
	TP vahvistaa lain	12/2022
<i>päättynyt</i>	Lain voimaantulo	1.1.2023 (viimeistään 23.1.2023)

Kuvaus	
Asiasanat	Ilmailu, ilmatila, dronet, miehittämätön ilmailu, u-space, lentoeste, lentomenetelmä, matalalentoverkosto
Tavoitteet	Hallituksen esitys eduskunnalle ilmailulain (930/2014) muuttamisesta
Nykytilanne tai lähtökohdat (miksi hanke on käynnistetty?)	<p>Komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/664 U-spacen sääntelykehiksestä on annettu 22.4.2021. Samana päivänä annettiin komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/666 asetuksen (EU) N:o 923/2012 muuttamisesta U-space-ilmatilassa harjoitettavaa miehittyä ilmailua koskevien vaatimusten osalta sekä komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2021/665 täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2017/373 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse ilmaliikenteen hallinta- ja lennonvarmistuspalvelujen sekä muiden ilmaliikenteen hallintaverkon toimintojen palveluntarjoajille valvottuun ilmatilaan nimetyssä U-space-ilmatilassa asetettavista vaatimuksista.</p> <p>Näillä kolmella täytäntöönpanoasetuksella säädetään U-space-ilmatiloista, joissa miehittämättömälle ilmailulle tarjotaan tiettyjä palveluita. Asetusten mukaan U-space-ilmatilassa toimii U-spacepalveluntarjoaja tai useampi, jotka tarjoavat miehittämättömälle ilmailulle tiettyjä palveluja, kuten lennätyslupa ja paikkatiedot muusta liikenteestä. Lisäksi U-spacessa on yleisiä tietopalveluja, joka tarkoittaa tiettyä saatavilla olevaa dataa.</p> <p>Täytäntöönpanoasetusten kansallinen toimeenpano edellyttää muutoksia ilmailulakiin, esimerkiksi viranomaisten ja palveluntarjoajien U-spaceen liittyvistä tehtävistä ja vastuista säätämistä.</p> <p>Tammikuussa 2022 sovellettavaksi tulevan ilmaliikenteen hallintaa koskevan komission täytäntöönpanoasetuksen</p>

	<p>(EU) 2017/373 ja siihen liittyvien ilmailulain 110 §:n muutosten (HE 197/2021 vp) myötä on mahdollista, että lentomenetelmäsuunnittelua tarjoavien toimijoiden määrä kasvaa, jolloin eri toimijoiden suunnittelemien menetelmien yhteentoimivuuden ja koordinoinnin tarve korostuu. Näiden muutosten seurauksena lentoesteellä voi olla vaikutuksia sellaiseen lentomenetelmään, joka ei ole asianomaisen ilmaliikennepalvelun tarjoajan tiedossa. Nyt käynnistettävässä hankkeessa tarkasteltaisiin EU-sääntelyn ja ilmailulain 110 §:ään tulevien muutosten edellyttämiä muutoksia lentoestelupaprosessiin.</p> <p>Lisäksi tarkastellaan muutostarpeita lentoesteitä koskevaan ilmailulain 158 §:ään, jonka mukaan lentoesteelle on haettava Liikenne- ja viestintäviraston lentoestelupa. Lentoesteluvan myöntämistä harkittaessa arvioidaan muun muassa vaikutusta lentopaikkojen esterajoituspintoihin sekä lentomenetelmiin. Lupahakemukseen on liitettävä asianomaisen ilmaliikennepalveluntarjoajan lausunto. Käytännössä tämä on tarkoittanut Fintraffic ANS:ia, joka on ollut tähän asti myös ainoa lentomenetelmien laatija Suomessa.</p> <p>Lentoesteen määritelmän päivittämistarvetta on arvioitu jo HE 197/2021 vp:n valmistelun yhteydessä eikä siltä osin ole havaittu muutostarpeita. Käynnistettävän hankkeen tarkoituksena olisi selvittää, miten prosessissa huomioitaisiin mahdolliset uudet lentomenetelmäsuunnittelijat. Lisäksi hankkeessa arvioitaisiin tarve selkeyttää lentoestelupaprosessin viranomaisvastuita.</p> <p>Liikenne- ja viestintäministeriö on vuonna 2021 julkaissut selvityksen matalalentoverkoston toteuttamisvaihtoehdoista. Selvityksen perusteella Suomeen suositellaan perustettavaksi ensivaiheessa viranomaiskäyttöistä, asteittain laajenevaa matalalentoverkosta. Ennen mahdollista päätöstä verkoston perustamisesta selvitetään matalalentoverkoston rahoitusvaihtoehdot. Jos tässä jatkoselvitystyössä ilmenee muutostarpeita ilmailulakiin, ne tehdään tämän hankkeen yhteydessä.</p>
Vaikutukset ja hyödyt	<p>Hankkeella on tarkoitus mahdollistaa miehittämättömälle ilmailulle uudenlainen dynaaminen ja joustava ilmatilan käyttö, mikä edistää miehittämätöntä ilmailua ja luo liiketoiminta- ja harrastusmahdollisuuksia. Muutokset toteutetaan niin, että huolehditaan ilmailun korkeasta turvallisuustasosta.</p>

	<p>Lentoesteiden osalta hankkeella päivitetään lentoestelupaprosessia vastaamaan ilmailusäätelyn ja toimintaympäristön kehitystä.</p> <p>Alailmatilaan mahdollisesti perustettavalla matalalentoverkostolla parannettaisiin toimintaedellytyksiä erityisesti tilanteissa, joissa lennon suorittaminen ei ole nykyisin huonojen sääolosuhteiden takia mahdollista.</p>
Tiivistelmä (<i>enint. 350 merkkiä</i>)	Laaditaan ehdotukset vaadittavien lainsäädäntömuutosten tekemisestä miehittämättömän ilmailun U-spacea koskevien EU-asetusten mukaisesti. Lisäksi selvitetään HE 197/2021 vp:n jatkovalmistelun yhteydessä havaittuja lentoestelupaprosessin muutostarpeita. Selvitetään lisäksi matalalentoverkoston toteuttamiseen liittyviä lainsäädännön muutostarpeita.
Tilannekuvaus	Hanke käynnistetään. Esiselvitystä mahdollisista muutostarpeista lentoesteisiin liittyen on tehty HE 197/2021 vp:n valmistelun yhteydessä. U-spacea koskevan EU-säätelyn ensimmäinen soveltamisajankohta on 23.1.2023, jota ennen kansallinen säätely on saatava voimaan.
Säädösluonnoksen mahdollinen notifiointi EU-komissiolle (<i>tuotteita ja tietoyhteiskunnan palveluita koskeva ilmoitusvelvollisuus; uuden tai muutetun ammattisäätelyn suhteellisuusarviointia koskevat ilmoitukset; muut</i>)	-

Yhteydet		
Suhde hallitusohjelmaan; toimenpidealue	<i>Kestävän talouden Suomi</i>	
	<i>Hiilineutraali ja luonnonmonimuotoisuuden turvaava Suomi</i>	
	<i>Suomi kokoaan suurempi maailmalla</i>	
	<i>Turvallinen oikeusvaltio Suomi</i>	
	<i>Elinvoimainen Suomi</i>	
	<i>Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkkinoiden Suomi</i>	
	<i>Oikeudenmukainen, osallistava ja mukaan ottava Suomi</i>	
	<i>Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi</i>	
	<i>Muu hallinnonalan keskeinen lainvalmisteluhanke</i>	
HE/asetus ei liity hallitusohjelmaan	x	
Ylätason hanke (Hankeikkuna-tunnus)		
Hanke liittyy lainsäädäntöön	x	

Hanke liittyy talousarvioon	Valmistelun edetessä arvioidaan mahdolliset budjettivaikutukset lentoesterekisterin perustamisen osalta.
-----------------------------	--

Käsittely	
Kiireellinen	Kyllä
Budjettilaki	Ei
KUTHANEK- Kuntatalouden ja hallinnon neuvottelukunta	Ei
Lainsäädännön arviointineuvosto	
Oikeuskanslerinviraston tarkastus	
Hallituksen esityksen numero	(VNK istuntoyksikkö täyttää Hankeikkunassa)
Eduskunnan vastauksen numero	(Ministeriön kirjaamo täyttää Hankeikkunassa)
Säädösnumero	(valmistelija täyttää Hankeikkunassa)

Henkilöt ja työryhmät			
Vastuuhenkilö (Hankeikkunassa)	Iida Huhtanen		
Yhteyshenkilö (Hankeikkunassa)	Iida Huhtanen, Krista Widerholm		
Työryhmät	<i>Nimi</i>	<i>Toimikausi</i>	<i>Jäsenet</i>

Mahdolliset selvitykset (vaikutusarviointi, oikeudellinen analyysi, ym.)	
Sisäinen selvitys (LVM/virasto)	-
Ulkoinen selvitys (akateeminen, konsultit, VNTEAS, ym.)	-

Taloustiedot	
Budjetti (€)	
Työmääräarvio (htv)	
Rahoitusmomentti	

Linkit	
Linkin nimi ja www-osoite hankeikkunalinkki, selvitykset, tutkimukset, EU- ja kv-materiaali, muuta	https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM003:00/2022

Vastuuvirkamiehet	
Vastuuyksikkö	VVS
Vastuullinen yksikön päällikkö	Maija Ahokas / Kaisa Laitinen
Vastuuvirkamies	Iida Huhtanen
Tukivirkamies	VEO: Krista Widerholm, Suvi Kankare TIO: Sonja Töyrylä (lentoesteet) KOO: Veera Kojo?
Säädöksen tekninen valmistelija	Heli Matomäki

Viestintä

Viestintä ja vuorovaikutus	Hankkeen etenemisestä tiedotetaan avoimesti ja oikea-aikaisesti. Tiedottamisessa hyödynnetään erityisesti valtioneuvoston Hankeikkunaa.
----------------------------	---

Sidosryhmätoiminta	
Asianosaisten kuuleminen	<p>Hanke valmistellaan avoimesti ja vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa. Valmistelun aikana kuullaan tahoja, joihin sääntelymuutokset kohdistuisivat.</p> <p>Ennen virallista lausuntokierrosta konsultoidaan muita ministeriöitä ja viranomaisia, jotka ovat aiemmin ilmaisseet kiinnostustaan U-spaceen ja miehittämättömään ilmailuun (mm. Traficom ja PLM). Lisäksi kuullaan miehittämättömästä ilmailusta kiinnostuneita sidosryhmiä keskustelutilaisuudessa (mm. Suomen Ilmailuliitto, Suomen Moottorilentäjälitto, RPAS Finland ry, VTT, Google Wing).</p> <p>Lentoesteiden osalta valmistellaan asiaa keskusteluyhteydessä Traficom ja Fintraffic Lennonvarmistuksen kanssa.</p>
Muu vuorovaikutus	-

Jälkiarviointi
Arvioinnin alustava toteuttamisajankohta
Jälkiarviointia ei toteuteta

Muuta	
Raportointi	Yksikön päällikkö raportoi säännöllisesti hankkeen etenemisestä osaston johtoryhmässä. Osastopäällikkö raportoi hankkeen etenemisestä tarvittaessa virkamiesjohtoryhmässä.
Huomautuksia	-
Päivämäärä	20.1.2022

Säädöshankepäättöksen käsittely	
Osaston johtoryhmän puolto	VEO:n jory 21.1.2022, TIO:n jory 21.1.2022
Virkamiesjohtoryhmän puolto	27.1.2022
Ministerin johtoryhmän tai ministerin hyväksyntä	1.2.2022